

Πρακτικές Κυκλικής Οικονομίας: Άρνηση, Ελάττωση και Επαναχρησιμοποίηση

Η σημερινή καταναλωτική κοινωνία χαρακτηρίζεται από την τάση να χρησιμοποιεί πόρους σε υπέρμετρο βαθμό, γεγονός που μας οδηγεί στην ανάγκη να αναθεωρήσουμε και να μεταμορφώσουμε τον τρόπο με τον οποίο καταναλώνουμε. Το γραμμικό μοντέλο του «παίρνω-φτιάχνω-απορρίπτω» αντικαθίσταται από ένα πιο βιώσιμο, αναγεννητικό σύστημα γνωστό ως Κυκλική Οικονομία. Αυτό το μοντέλο δεν αλλάζει μόνο τον τρόπο παραγωγής των αγαθών, αλλά παράλληλα ενθαρρύνει την καινοτομία στον τρόπο που αυτά χρησιμοποιούνται, επαναχρησιμοποιούνται και τελικά ανακυκλώνονται. Μια σημαντική πτυχή αυτής της μετάβασης είναι η εφαρμογή πρακτικών στη βάση του τριπτύχου «άρνηση, επαναχρησιμοποίηση και ελάττωση». Οι πρακτικές αυτές εφαρμόζονται κατά κύριο λόγο από τους καταναλωτές δηλαδή τους τελικούς χρήστες των προϊόντων και γι' αυτό αναφέρονται συχνά ως Εφαρμογές από χρήστη-προς-χρήστη.

Άρνηση (refuse) – Η επίγνωση στον τρόπο που επιλέγουμε να αγοράσουμε νέα προϊόντα, θα μπορούσε να θεωρηθεί ως μια ουσιαστική πρακτική προκειμένου να αποφευχθεί η δημιουργία αποβλήτων. Είναι στο χέρι μας να ελέγξουμε τι χρησιμοποιούμε κάθε μέρα. Όταν επιλέγουμε τι θα αγοράσουμε, ελέγχουμε τις ανάγκες μας και έτσι αποφεύγουμε συνειδητά την σπατάλη. Με την πρακτική αυτή μπορούμε όλοι να μειώσουμε το περιβαλλοντικό μας αποτύπωμα, συμβάλλοντας έτσι στην προστασία του περιβάλλοντος.

Ελάττωση (Reduce) – Συμβαδίζοντας με την πρακτική της αξιολόγησης των αγορών και των αναγκών μας, η επιλεκτική ελάττωση/μείωση των πόρων που χρησιμοποιούμε αποτελεί επίσης τρόπο για να μειώσουμε το περιβαλλοντικό μας αποτύπωμα. Άλλοι τρόποι για να πετύχουμε την ελάττωση χρήσης πόρων είναι μεταξύ άλλων η επιλογή ενεργειακά αποδοτικών συσκευών, η επιλογή επαναχρησιμοποιήσιμων και ανθεκτικών προϊόντων καθώς και η συνεργασία μεταξύ κοινοτήτων και πολιτών για κοινή χρήση πόρων. Όταν οι κοινότητες και οι χρήστες συνεργάζονται και επικοινωνούν μεταξύ τους, μέσω μιας ενισχυμένης κοινωνικής συνεργασίας και κουλτούρας βιωσιμότητας, αυτό δίνει τη δυνατότητα για μείωση των αποβλήτων και των πόρων που χρειάζονται για την παραγωγή νέων προϊόντων.

Επαναχρησιμοποίηση (Reuse) – Συχνά, η επαναχρησιμοποίηση ήταν συνδεδεμένη με καταστήματα μεταπώλησης ή δωρεές. Ωστόσο, με την είσοδο στη ψηφιακή εποχή αυτό αλλάζει ριζικά. Εφαρμογές και πλατφόρμες όπως αυτές σε Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης ή άλλες πρωτοβουλίες, δίνουν την ευκαιρία στα αντικείμενα να βρουν ένα δεύτερο ή ακόμα και τρίτο σπίτι, αντί να καταλήγουν στα σκουπίδια. Τα πιο γνωστά παραδείγματα επαναχρησιμοποίησης αντικειμένων περιλαμβάνουν τις πλατφόρμες τύπου "AirBnB, car sharing ή marketplace". Άλλο ενδιαφέρον παράδειγμα είναι η Βιβλιοθήκη των Πραγμάτων (Library of Things). Σχετικό παράδειγμα λειτουργεί πλέον και στη Λευκωσία, όπου επιτρέπεται στους χρήστες να δανείζονται αντικείμενα τα οποία χρειάζονται για περιορισμένο χρονικό διάστημα. Με αυτόν τον τρόπο, αποφεύγεται η ανάγκη για αγορά των αντικειμένων αυτών.

Η Κοινότητα ως Καταλύτης – Είναι προφανές ότι η συνεργασία μεταξύ κοινότητας και πολιτών αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιτυχία της Κυκλικής Οικονομίας. Η δημιουργία μιας κοινότητας γύρω από κοινές αξίες βιωσιμότητας και περιβαλλοντικής συνείδησης, ενισχύει την αίσθηση της κοινωνικής ευθύνης απέναντι στο περιβάλλον και ενθαρρύνει την υπεύθυνη κατανάλωση.

Το Μέλλον είναι Κυκλικό

Παρ' όλο που ήδη γίνονται προσπάθειες με σημαντικές πρωτοβουλίες για εφαρμογή ενός πιο κυκλικού μοντέλου οικονομίας, υπάρχει ακόμα πολλή δουλειά που πρέπει να γίνει. Παρατηρείται μια αυξανόμενη επίγνωση τόσο από τους παραγωγούς, όσο και από τους καταναλωτές ότι πρέπει να εξελιχθούμε από μια κουλτούρα χρήσης και απόρριψης, σε μια πιο βιώσιμη, υπεύθυνη και κυκλική κοινωνία.

Η κυκλική οικονομία δεν είναι απλώς μια έννοια. Είναι ένας μετασχηματιστικός στόχος που απαιτεί κοινοτική συμμετοχή, τεχνολογική καινοτομία και σημαντική αλλαγή νοοτροπίας.

Εφαρμόζοντας τις πρακτικές της άρνησης, επαναχρησιμοποίησης και ελάττωσης, μπορούμε να συνεισφέρουμε και εμείς στη δημιουργία ενός πιο βιώσιμου και καλύτερου μέλλοντος για όλους μας.